

Evangelietexten för tredje söndagen i fastan, tredje årgången, är från Luk 4:31–37:

31 Han kom ner till Kapernaum, en stad i Galileen, och undervisade folket på sabbaten. 32 De var överväldigade av hans undervisning, eftersom hans ord hade makt.

33 I synagogan fanns en man med en oren ande, och han skrek högt: 34 "Sluta! Vad har vi med dig att göra, Jesus från Nasaret? Har du kommit för att fördärva oss? Jag vet vem du är: Guds Helige!" 35 Då talade Jesus strängt till anden: "Tig! Far ut ur honom!" Anden kastade omkull mannen mitt ibland dem och for ut ur honom utan att skada honom. 36 Alla greps av bävan och sade till varandra: "Vad är det med hans ord? Med makt och myndighet befaller han de orena andarna och de far ut." 37 Och ryktet om honom gick ut överallt i området.

Herre, helga oss i sanningen. Ditt ord är sanning. Amen.

Vi ber med Hedbergs sång i SH 101:

O Jesus Krist, vår Frälserman,
som seger över Satan vann
och dödens fjättrar krossade,
oss syndare förlossade!

Kom till oss, du, o Jesus kär,
och framgång åt ditt ord beskär!
Låt nådens evangelium
hos otrons släkte än få rum!

Du ser ju själv, o Jesus Krist,
hur Satan snärjer med stor list
de själar som du återlöst.
I bojar han dem åter fört.

O Herre, kom, ja, kom nu snart
att sönderkrossa uppenbart
varenda otrosboja trång
som håller samveten i tvång!

Här lyssnar blint en tallös hop
till falska andars höga rop,
av otrons visdom tjusade,
ur lögnens kalk berusade.

Men, Herre, du som spiran bär
och nåde rikets konung är,
låt Ordets stjärna lysa klar,
att än dess kraft blir uppenbar!

Vi har snart kommit halvvägs in i fastetiden, den tid när vi följer Jesus i hans kamp mot mörkrets makter. Den tredje söndagen i fastan tar särskilt starkt fram de onda andarnas angrepp. Texten är från början av Jesu offentliga verksamhet. Han har övervunnit djävulens frestelser i Juda öken och gått upp till Galileen där ryktet om honom och hans undergärningar spreds allt mer. Ryktet nådde också Nasaret, där han hade vuxit upp. Strax före vår text får vi läsa hur han presenterar sig själv i synagogan genom att läsa från Jesajas bok. Han säger öppet att han är den som Jesaja profeterade om. Men nasareerna tog anstöt och var nära att döda honom. Då gick han därifrån och kom till Kapernaum, som ligger på norra stranden av Gennesarets sjö, och som blev hans nya hemstad. Det som nu händer i vår text äger rum på sabbaten när Jesus enligt sin sed besöker synagogan.

Så här långt om bakgrunden till det som beskrivs i vår text för i dag. Nu ska vi se på det som hände. Temat för i dag är *Kampen mot mörkrets makter*. Vi ska dela in ämnet i tre delar.

1. Andarna stred mot Jesus

När Gud sände sin Son till vår värld väckte det hans huvudfiendes raseri. Han var en stor fara för djävulen, som gick till attack genast när Jesus hade blivit född. När Jesus sedan inledde sin offentliga verksamhet var det första han gjorde att försöka fresta Jesus till synd. Men det lyckades han inte med. Jesus avväpnade honom med Guds ord. Sedan mobiliserar han sina onda änglar för att genom människor kämpa mot honom, som vi ser i dagens text.

Bibeln talar mycket om onda andar och vi märker att de blir särskilt aktiva just när Jesus är verksam. Vad var det fråga om egentligen? Var det sjuka människor som man trodde var besatta av onda andar? I en del fall, som i förra söndagens evangelietext, handlar det om sådant som man i vår tid skulle kalla epilepsi. Därför menar en del att man talar om onda andar för att man inte visste så mycket om sjukdomar och medicinska frågor som man vet i dag.

Men vi kan inte avfärda de onda andarna på det sättet. Paulus skriver i Ef 6:12:

Vi kämpar inte mot kött och blod, utan mot furstarna, mot makterna, mot världshärs-karna här i mörkret och mot ondskans an-demakter i himlarymderna.

Det här är ju inget att ta lätt på. Vi ska vara synnerligen ödmjuka när det gäller sådana fiender som kallas furstar och världshärs-kare. Djävulen har samlat starka krafter omkring sig. Och han vet när han ska sända dem till strid för att göra mesta möjliga skada.

När Jesus predikade Guds ord så var det verkligen farligt för djävulen. För hans ord hade makt. Människor påverkades. De var överväldigade av hans undervisning, skriver Lukas. Därför mobiliserade djävulen sin här av onda andar. Det är därför som vi möter så många av dem omkring Jesus när han går omkring och predikar.

Men det är alltid samma sak när Guds ord predikas med kraft. Så var det också när apostlarna började predika den uppståndne Herren, som vi läser om i Apostlagärningarna. Då kom de onda makterna fram. De kom genom de judiska ledarna som drog apostlarna inför domstolen och förbjöd dem att predika. De kom genom en sammansvärjning som nästan kunde ha dödat Paulus. De kom genom hedningarna i Efesus och på andra orter dit Paulus och hans medarbetare reste, och ställde till med upplopp. Det var ibland bara en hårsman från att apostlarna skulle ha dödats.

Och andarna kommer också i vår tid. Jag har själv upplevt hur psykiskt instabila eller sjuka människor har blivit särskilt uppeldade och gått till attack när ordet om Frälsaren förts fram. De onda andarna kan inte tåla budskapet om frälsningen i Jesus Kristus utan tar människor i sin tjänst för att motarbeta det, och särskilt då svaga och sjuka människor. Det är sådana som i evangelierna kallas besatta. Men andarna mötte sin överman i Jesus.

De onda andarna känner Jesus. "Jag vet vem du är: Guds Helige!" skrek demonen genom mannen i vår text. Så skriver också Jakob (2:19):

Du tror att Gud är en. Det gör du rätt i. Även de onda andarna tror det, och bävar.

Djävulen och de onda andarna har stor respekt för Jesus. De vet vem han är och vilken kraft han äger. Djävulen vet att han inte kan stå emot Jesus. Därför bävar han inför Guds ord. Men han har kvar sin makt att fresta och försöka förföra människorna. Och den makten ska vi inte underskatta. Han går omkring som ett rytande lejon, skriver Petrus.

Det är de här onda andarna som ligger bakom allt det förvända som vi ser i världen. De har lyckats förvända människor så att de inte ser Skaparen utan förnekar honom och hans verk. De får människor att dyrka det skapade i stället för Skaparen. De har förvänt människor så att det onaturliga har blivit naturligt. De får lögnen att triumfera och villfarelserna att segra över sanningen. När kristna hänvisar till Bibeln och till skapelsen kommer de onda andarna med sitt förakt: hur kan du tro något sådant när vetenskapen bevisar motsatsen? Sådana andar kämpar vi emot, inte bara sådana som uppträder som demoner.

Vi skiljer mellan en andlig besättning, som gäller alla otroende människor, och en fysisk eller kroppslig besättning. Det var en sådan fysisk besättning som mannen i vår text var drabbad av. Demonen hade tagit mannen helt i sitt våld och det var han som talade genom den stackars mannen. Av vår text, liksom av evangeliernas övriga berättelser om hur människor hade blivit besatta av onda andar, ser vi att också det är en verklighet. När Jesus var verksam var djävulen särskilt aktiv med att låta sina onda andar besätta människor.

2. Jesus bekämpar andarna

När de onda andarna angriper Jesus möts de av sin överman. Han talar strängt till dem och hans ord övervinner dem. De måste ge upp och lämna den människa som de har tagit sin boning i, och som de använt som redskap. Men det går inte utan kamp. Ofta händer det märkliga saker när de ger sig iväg. I vår text kastas mannen omkull, men utan att skada honom.

Åhörarna ser hur de onda andarna är underlägsna. De blir förvånade. Det brukar inte hända sådant, att man kan vinna över onda andar bara med ord. Så de säger:

Vad är det med hans ord? Med makt och myndighet befaller han de orena andarna och de far ut.

Vad har vi för medel att bekämpa andarna? Vi har tillgång till samma kraft: Guds ord.

Jag går inte in på frågan om att driva ut andar som har besatt en människa fysiskt. Jag har själv ingen erfarenhet av det och det är en komplicerad sak. Vi såg i evangelietexten förra söndagen att också Jesu lärjungar kunde stå handfallna inför sådana. Men när Jesus sände ut sina lärjungar gav han dem makt att driva ut onda andar. När apostlarna från pingsten och framåt går ut med förkunnelsen om den uppståndne beskrivs kampen mot den andliga besättelsen som en kamp med Andens svärd, Guds ord.

Det är viktigt att komma ihåg att vi av naturen ända från födelsen har varit i djävulens våld. I Ef 2:3 beskrivs vår situation: *Av naturen var vi vredens barn, precis som de andra.* Men Gud har gjort oss levande med Kristus. *Av nåd är ni frälsta!* Genom den nya födelsen har vi förts ut från djävulens herravälde. *Han har uppväckt oss med honom och satt oss med honom i den himmelska världen, i Kristus Jesus* (Ef 2:6). Det här är en kristens triumf, tack vare att Jesus har segrat över djävulen.

Men vi står ännu här på jorden inför denna starka makt, djävulen, som genom sina furstar och världshärskare försöker fördärva tron på jorden och återta själarna i sitt våld. Vänner, vi behöver minnas att vi lever farligt! Men vi ska också minnas: Vi är på segrarens sida. Vi har Guds ord. Det är genom Ordet som Jesus alltjämt i dag besegrar andarna. Det var den här kampen Martin Luther skrev om i sin reformationspsalm (154):

*Guds ord de måste låta stå;
det kan de ej fördärva.
Med oss skall Gud i striden gå,
hans Ande gör oss djärva.*

Det första i kampen är frestelsen att tvivla på Guds ord. Sådana frestelser är oerhört starka i dag. Inte minst i vår skolor går den här striden het. Vi behöver avslöja dem i grunden, hur de infiltrerar kyrkorna med sin bibelkritik och med jämlikhetsideologin som lyfter upp människan till en position som hon inte ska ha,

och som är ett direkt hot mot tron på Guds goda skapelseordning. Därför är bibelläsning och bibelstudium så centrala och viktiga. Vi behöver övning i att bruka Andens svärd.

3. Vår personliga kamp

När vi kommer ut i praktiska stridssituationer börjar vi lätt känna att vår egen kraft är för svag, så som Luther också uttryckte det i reformationspsalmen. Och det är precis så som det är. Det första steget till att samla kraft är att inse att kraften inte finns i oss.

Vi tänker oss kanske att aposteln Paulus var ett exempel på en som verkligen var stark i sin kamp mot andarna. Vi kan tänka på hur han blev stungen av en giftorm på Malta, men hur han bara skakade av sig ormen och förblev oskadd. Och vi kan tänka på hur han beskriver sin verksamhet i 2 Kor 6:4f med ord som *stor uthållighet, i lidande, nöd och ångest, i misshandel, fångenskap och upplopp, i arbete, nattvak och svält.* Det var väl en kraftkarl, eller hur?

Men så kommer vi till det tolfte kapitlet i samma brev, där han berättar om hur han fått en tagg i köttet, en ängel från Satan som slår honom i ansiktet så att han inte förhäver sig. Då bad han tre gånger att bli befriad. Men varje gång svarade Gud honom (2 Kor 12:9):

Min nåd är nog för dig, för min kraft fullkomnas i svaghet.

Och så bekänner han:

Därför vill jag hellre berömma mig av min svaghet, för att Kristi kraft ska vila över mig.

Det här var en apostel som hade visat prov på mera tecken, under och kraftgärningar än någon annan apostel. Han ville inte berömma sig av vad han hade gjort, utan av Kristi kraft.

Vi ska också tänka på hur Gud gav Israels barn i öknen ett starkt vittnesbörd om vad de skulle förtrösta på i nöden. Det var när folket i öknen än en gång knotade över att de inte fick vara kvar i Egypten där de fick sitta vid köttgrytorna, medan de i öknen ständigt fick samma mat, mannat som de kallade en usel föda. Då sände Gud giftiga ormar som dödade många. I den kampen fick de räddning på ett

underbart sätt. Det var genom att Mose gjorde en orm av koppar och hängde upp den på en stång. Den som såg på ormen fick leva, men den som fortsatte att kämpa i sin egen förment kraft dog.

Det här hänvisar Jesus också till när han sam-
talar med Nikodemus (Joh 3:15f).

*Så som Mose upphöjde ormen i öknen
måste Människosonen bli upphöjd, för att
var och en som tror på honom ska ha evigt
liv. Så älskade Gud världen att han utgav
sin enfödde Son, för att var och en som tror
på honom inte ska gå förlorad utan ha evigt
liv.*

Vi är inte utlämnade åt oss själva! När vi an-
sätts av de onda andarna ska vi se på Jesus.
Och vi ska göra likadant som han, när han
frestades: vi ska hänvisa till Guds ord. Och
när vi attackeras får vi räkna med att Guds
Ande ger oss de ord vi behöver i den stunden,
för det har han lovat.

Därför behöver vi var dag klä oss i Guds va-
penrustning så att vi kan hålla stånd när den
onda dagen kommer. Och så kan vi med Lut-
her fröjdas över att djävulen har mist sin yt-
tersta makt över oss, för vi är med honom som
har vunnit segern:

*Vi fritt och glatt till mods
ger ära, liv och gods.
Det allt de taga må,
stor vinst de icke får.
Guds rike vi behåller.*

Och till sist får vi med Selnecker och Sved-
berg lämna oss i Jesu goda händer:

*Din kyrka hjälp, o Jesus Krist,
tag bort vår tröghet, synd och brist!
Lär oss att ordet rätt förstå
och låt oss därav styrka få.*

Amen.